

Roman

 DIN
2

ilustrovan družinski tednik · izhaja v četrtek

III. leto

V Ljubljani, 15. oktobra 1931

Štev. 42

Glad

Sličica iz velemesta

Trudno, počasi je stopala beračica po predmestni ulici. Dolgo pot je imela za seboj; od ranega jutra je že bila na nogah in v želodcu ji je bilo tako čudno prazno, da se je komaj držala na nogah. Na trgu, med branjevkami, je pobrala kakšno grozdno jagodo ali nagnito jabolko; to je bilo vse, kar je danes zaužila. Stražniki so jo napodili, ko so jo zagledali, branjevke so ji že od daleč grozile in vpile nad njo, naj izgine, drugače bodo pse spustile nanjo...

Počasi, sključena v dve gubé je stopala beračica po predmestni ulici.

Brez smotra je bila njena pot. Morda je upala, da se je bodo mimo idočim usmili in ji vrgli kak novčič v iztegnjeno suho roko. Prošiti se ni upala; vedela je, da jo tisti trenutek pograbi stražnik in odvede s seboj. Toda ulica je bila skoraj prazna. Ljudje so bili že šli domov, saj se je že večerilo. Le tu pa tam so stale pred vrati hišnice in brisale prah s hišnih vrat. Sovražno so jo pogledale, ko je prišla mimo njih; ni se upala iztegniti roko proti njim. Časih se je sklonila na tla in kaj pobrala; morda je bil kak star gumb, ali pločevinasta, zarjavela škatla, ali skrhan, zaprašen žepni nožič — kaj ji bo to, ko je vse v njej kričalo po skorjici kruha?

Solnce je bilo že izginilo in dolge sence so se umaknile mrki, hladni sivini.

Še vedno je stopala po brezkončni ulici, grenko premišljeva o svoji bedi. Spotaknila se je ob kamen in toliko da ni padla. Mimo sta prišla dva fanta in rekla na glas:

„Pijana je, pa je še dan!“

„Zakaj imamo neki stražnike?“

Skomignila je z rameni, niti sovražno ju ni pogledala; preveč je bila trudna in lačna. Mehanično je dvignila oči in takrat je zagledala pod prižgano ulično svetiljko napis: „Brezplačna hrana sto korakov od tod.“

Šla je, kamor ji je kazala puščica; le ena misel je je bila: jesti. Plaho je iskala

V BOLNICI (foto Avala)

rdečega znamenja na zidu, ki ji je kazalo pot do večerje. Trudnost jo je za čudo minila; sama ni vedela, kako je mahoma mogla postati tako lahkonoga. Zdajci je zagledala visoko ograjo in za njo nizko, pritlično leseno hišo. Nad vrati na ograji pa je bil velik napis, ki ga je hlastno prebrala:

„Kuhinja za matere. Tu se lahko brezplačno naje vsaka doječa ženska.“

Beračica je zaprla oči. Preveč nepričakovano ji je bilo to prišlo. Preveč se je že veselila tople večerje. In nehote, sama ne vedoč, kaj dela, je upognila levó roko in si jo dela na prsa, kakor da ziblje otroka, ki ga hoče uspavati. In potem so ji oči spet obvisle na velikih črkah napisa nad vrati, in iz prs se ji je izvil vzdih:

Se nadaljuje na strani 586.

KRONIKA TEDNA

Tragedija, kakršne se tolikokrat dogode... Pa so vendar vselej nove, vselej strašne. Nihče ni krivec, nikogar ne more človeška pravica poklicati na odgovor. Zato so tako grozne, da bi se človek razjokal, kadar bere tiste tri, štiri vrste med dnevnimi vestmi v listu. Dogajale se bodo, dokler bo živel človeški rod, a zmerom jih bomo odpravili v treh, štirih vrstah...

Dvanajstletni učenec Ludvik Cikay v Kečkemetu na Madžarskem je našel pod streho staro puško. V šali jo je nameril na svojo babico, strel se je sprožil in jo ubil. Od obupa je deček zbežal z doma in se vrget pod brzi vlak. Njegovo razmesarjeno truplo so našli na tračnicah zunaj mesta.

*

V „Berl. Tageblattu“ beremo:

Melanholično stopam po ulici, ko zavije izza vogala zalo plavalas deklet. Hiti pred menoj in se večkrat ozre po meni. Ogovorim jo, malce v zadregi. Ona pa mi odgovori z veselimi nasmehom; spremim jo. Pred neko hišo se ustavi, češ da tam stanuje. Prosim jo, če bi smel k njej; namestu odgovora se mi obetajoče nasmehne. Ko sva gor, odpre vrata: lepa, svetla soba s samimi policami. Z nje vzame veliko škaflo z moškimi robci in mi jo odpre:

„Prosim, kupite kaj! Kvalitetno blago, zelo poceni. Morda ste si stvar drugače predstavljali, potem mi oprostite. Tekstilna industrija je v krizi in si mora iskati novih metod za privabljanje kunccev.“

*

V nekem vrttembergškem mestecu blesti na vogalu neke zakotne ulice tale napis:

„Tu je dovoljeno samo psom. župan.“

Pred vhodom v drevored je drugi podoben napis:

„Zapustitev drevoreda je prepovedano. župan.“

In na strmi rebri pred istim mestecem visi tretji napis:

„Na tej stezi je ježa, vožnja in beračenje v diru, še bolj pa v skoku prepovedano. župan.“

*

Pred tedni smo brali v nemških listih oglas neke kölnske tvrdke z železnino, ki je iskala vajenca z več tisoč mark kavcije. V drugem listih oglas neke kölnske tvrdke z je iskal vajenca z maturo. Rekord pa je postavila neka vestfalska tvrdka, ki je v listih iskala pravnega veščaka, da in njenega šefa pripravljaj za doktorski izpit.

Glad

Nadaljevanje z naslovne strani

„Saj nesrečnica nimam otroka...“

Umaknila je pogled; preveč so jo žgale te krute črke. Takrat je prišla mimo nje mlada ženska v borni, zakrpani obleki; imela je otroka v naročju. Gotovo je prišla iz te kuhinje; ni bila videti lačna in obupana. Beračica se je tisti mah nečesa domislila: stopila je za mlado materjo in jo ustavila. Ženska z otrokom jo je sočutno poslušala, nato pa ji je dala otroka.

„Samo bodite previdni!“

„Ne bojte se!“

„Počakam vas na vogalu.“

„Da, saj se takoj vrnem.“

Beračica je privila otroka k sebi na izsušena prsa in se je z omahujočim korakom obrnila proti velikim železnim vratom. Mlada mati se je naslonila na zid in je v strahu gledala za starko, dokler ni izginila v hišo. Še poslednjič je kriknila za njo:

„Bodite previdni!“

*

Beračica je stopila v vežo; tam je sedela za dolgo mizo usmiljenka, ki jo je premerila od nog do glave. Nato je stopila k njej in rekla z mehkim glasom:

„Ali imate otroka?“

Starka je prebledela in zajecjajala:

„Da, gospa.“

Odgrnila je cunje in razkrila drobno bitje, ogrnjeno v borne raztrgane plenice.

Otrok je spal in sesal svoj drobn palček. Usmiljenka se je sklonila k njemu:

„Sirotica! Ali je punčka?“

Starka je boječe prikimala:

„Da, punčka je.“

„Dajte jo meni in sedite. Takoj donite večerjo.“

Usmiljenka je nežno vzela spečega otroka v naročje in ga odnesla v drugo sobo. Beračica je s strahom v oči gledala za njo. Takrat pa je že postavila postrežnica pred njo lonček juhe, krožnik sočivja in kos kruha. Starka je hlastno vzela žlico in začela jesti.

Zdajci se je začul oster krik. Beračica je vztrepetala in se z žlico v roki obrnila proti vratom, kjer se je prikazala usmiljenka z nagim otrokom v naročju, ki je obupno vokal.

„Njegova ura je prišla.“ je rekla usmiljenka. „Morate ga dobiti.“

Starka je omahnila na klopi. Nič ni mogla odgovoriti. Vzela je otroka, ki ga je prinesla usmiljenka, in ga stisnila na prsa. Siromaček se je branil in kričal in trgal z ročicami njene cunje. Usmiljenka je ponovila:

„Njegova ura je prišla!“

Beračica si je mehnično odpela bluzo in umazano srajco in si razgalila prsa. Zdajci pa je položila otroka na mizo pred usmiljenko in z ubitim glasom zamrmrala:

Boks

Manažer: „Daj no, Gustl, prisoli mu jo, da mu oko počil!“

„Ne morem!“

„Zakaj ne?“

Beračica je z vidnim napotrom odtrgala oči od krožnika s špinačo, ki je bila še nedotaknjena, in neizrekljiv obup jo je stisnil za grlo:

„Otrok ni moj, gospa!“

V trenutku je usmiljenka razumela. Oči za roževinastimi naočniki so dobile trd, grozeč pogled. Starka je hlastno vstala, stekla k vratom in poklicala mater, ki je v strahu tam čakala. Trenutek nato je otrok spet zaspal. Bil je v varnem naročju svoje matere.

Usmiljenka se ni zganila. Ni se še opomogla od prvega presenečenja. Naposled se je obrnila k trepetajoči starki, ki je še vedno stala na pragu, in jo z resnim obrazom vprašala:

„Zakaj ste to storili? To je vendar čisto navadna...“

Nesrečnica ji je presekala besedo in pokazala s trudno kretnjo na poln krožnik na mizi:

„Lačna sem bila...“

(Po H. P.)

Na jedilnem listu jih ni...

V Revalu na Estonskem se shajajo nemški trgovci v svojem klubu, kjer menda že od pamtveka streže stari natakar Jožef. Prej, v mladih letih je bil zal mladenič, toda starost, še bolj pa slabi časi so mu sključili postavo in ukrivili hrbet. Frak in hlače so mu še ostali iz tistih lepih dob, in zato niso več novi; v neštetihi gubah mu vise na kosčenem, shujšanem telesu. Če prideš v klub opoldne, zvečer ali pozno v noč — vselej je Jožef na mestu. Za spanje mu ne ostane kaj prida časa; zato si ga nabere, kadar je malo gostov, kar za mizo v kotu, kjer od časa do časa malo podrema.

Jožef je klubskemu gostom poslednja in odločilna instanca pri pregledu jedilnega lista; on najbolje ve, katere jedi gostom teknejo. Tudi vse njihove želje pozna in jih

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, ½ leta 20 Din, ¾ leta 40 Din, vse leto 80 Din. Na razpolago še vse številke. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Na tujem, vse leto:

v Angliji 9 šillingov, Avstriji 14 šillingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol tunta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. Povsod drugod na leto 120 Din, za ½ leta pa 60 Din. Denar (veljavne jugoslovanske ali tuje bankovce ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočenem ali pa v denarnem pismu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v trafikah, knjigarnah in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nimajo, zahtevajte, naj ga naroče. Direktna naročila izvršimo šele po prejemu zneska v bankovcih ali veljavni znamkah. V Italiji stane posamezna številka 80 stotink.

Naročila

In dopise pošljite na naslov: „Roman“, Ljubljana, Breg 10, poštni predal št. 345. — Rokopisov ne vračamo. Za odgovor priložite znamko. — Oglasi po tarifi.

vestno sporoči na pristojno mesto v kuhinjo.

Ondan, bilo je zvečer, stoji Jožef truden in zaspan pred gostom, ki ravno vneto prebira jedilni list, in se zamišljeno čoha po tistem delu telesa, kjer se hlače začno.

„Kaj imate hemoroide, Jožef?“ ga sočutno vpraša gost.

„Ne vem,“ odgovori Jožef. „Na jedilnem listu jih menda ne bo, če pa želite, lahko povprašam v kuhinji.“

(Berl. Tgbl.)

Iz otroških ust

Moja mala nečakinja ima francosko guvernanto in nima drugih želja, kakor da bi čim prej postala „visoka“ in fina dama. Vkljub temu pa se ji časih le primeri nesrečica, kakršnih svet otrokom sicer ne šteje v zlo, pa jih zato tem bolj obsoja pri odraslih.

Zadnjič sem jo opazoval pri igranju. Poiskala je svoji dve punčki in ju posadila na zofo, vsako v svoj konec: očitno je šlo za „nobel“ obisk. In sem vjel tale njen dvogovor:

„Bonjour, Madame, comment vous portez-vous?“

„Je vous en remercie, Mademoiselle, très bien. Voilà une nouvelle très satisfaisante: ce matin le lit de mon mari était tout à fait sec.“

(„Dober dan, gospa, kako se imate?“ — „Hvala, gospo-

dična, prav dobro. Jako veselo vest imam: davi je bila postelja mojega moža popolnoma suha.“)

Ameriška

V družbi Američanov so govorili o indijanskih istorijah, da so ljudem kar lasje vstajali na glavi. Drug drugemu so pravili o svojih nevarnostih in junaštvih. Cowboy iz Texasa, ki je prišel zadnji na vrsto, pa je povedal tole:

„Dirjal sem po preriji, ko sem nenadoma zapazil tri rdečkožce, ki so se vrgli proti meni s tomahavki, da bi meni, osovraženemu bledoličniku, upihnili luč življenja. Letel sem, kar sem mogel, da bi jim ušel, ali vsaj povečal razdaljo med zasledovalci in seboj. Kmalu pa sem uvidel, da je vse zaman. Zapazil sem, da se je eden izmed zasledovalcev odtrgal od ostalih in se mi naglo bližal. Kaj naj storim? Hitro sem se ustavil, iztrgal presenečenemu nasprotniku orožje in preden se je zavedel, se je valjal v svoji krvi — krasi udarec s tomahavkom mu je razklal glavo. Kmalu pa je prišel še drugi. Osokoljen nad prvim uspehom, sem tudi njega napadel, vnel se je kratak, toda strašen boj, in rdečkožec se je kmalu zgrudil smrtno zadet. Zdaj mi je ostal še tretji, toda nenadoma sem začutil, da mi pojemajo moči in obšla me je slabost, tako nepremagljiva, da sem prav dobro čutil, da tretjega ne bom mogel spraviti s poti, kaj šele da bi mu ušel. Vendar pa sem se odločil prodati svoje življenje čim dražje. Vse moči sem zbral. Čedalje bliže je prihajal Indijanec, že sem čul, kako se je lomila trava pod njegovimi nogami, že sem slišal, kako je sopihal, začutil sem njegovo vročo sapo na svojem tilniku, takrat...“

„Ali ste tudi njega ubili?“ so nestrpn vprašali vsi poslušalci v en glas.

„Ne, on je mene ubil,“ se je odrezal cowboy.

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Ta roman je začel izhajati v 9. številu „Romana“. Današnje nadaljevanje je 34. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih 33. nadaljevanj.

Tretjo noč so se približali mestu. Branko je že hotel mladega cigana odpustiti, toda ta mu je rekel, da njegova naloga še ni opravljena. Starec mu je bil naročil, da mora begunce tako dolgo spremljati, dokler ne bo na lastne oči videl, da so iz nevarnosti.

Branko je bil s tem zadovoljen. Že nekaj dni ga je skrbelo, kako se bosta z Mitjo vkrcala na ladjo. Vedel je, da se ne sme peljati s kakim potniškim parnikom, ker rdeči preiskujejo vse potnike.

Skozi pristanišče so prišli na ulice. Cigan ju je vodil po umazanih cestah, kjer je bilo videti le malo ljudi.

„V eni teh ulic je gostilničar, ki je naš,“ je pojasnil Branku, ko ga je ta vprašal, kam ju vede. „Tam zvemo vse potrebno.“

Res so malo nato obstali pred umazano gostilno.

Cigan je potrkal na vrata, ki se pa dolgo niso odprla. Potem je zarožljaj ključ in zaškripal zapah. Na pragu se je pokazal star debelušen krčmar, ki je bil tudi videti ciganskega rodu.

„Kaj tako pozno? Saj vidite, da sem že zaprl,“ je zagodrnjal. Potem pa je moral spoznati cigana. „Ti tu?“ mu je rekel. „Ali te je spet prinesla pot v Vladivostok? Kaj dela gospodar? Koga si privedel s seboj?“

Kar zapreti ni mogel za tvornice svoje zgovornosti.

„Naša prijateljica sta,“ je rekel cigan. „Postreči jima moraš kakor se spodobi. Idimo v hišo!“

Stopili so v nizko zakajeno vežo, ki je bila obenem točilnica. Nobenega gosta ni bilo več nikjer.

Mladi cigan, ki je moral biti tu star znanec, je šel po stopnicah in pomignil Branku in Mitji, naj mu sledita.

Prišli so v prvo nadstropje in stopili v sobo, ki je imela kar s stopnic vhod; bila je najbrž namenjena boljšim gostom.

„Tu sedita,“ je rekel, „da se pogovorimo.“

„Kaj želite gosta?“ je vprašal krčmar.

Branku so se zdele te besede, ki jih je čul, prava nebeška glasba. Kdaj jih je poslednjič slišal!

„Jedla bi in pila,“ je rekel. „In potem bi se rada nekaj z vami pomenila,“ je pristavil.

„Tako se vrnem.“

In res se je malo nato vrnil obložen s steklenicami in jedmi. Vsi trije so se jih z velikim tekom lotili in niso prej nehali, dokler ni bilo vse pospravljeno. Nato pa se je Branko obrnil h krčmarju.

„Človeka iščeva, ki bi naju skrivaj odpeljal iz Vladivostoka.“

„To ne bo tako lahko,“ je menil krčmar in se zamislil.

„Biti mora zanesljiv,“ je pomembno rekel Branko.

Drugo dopoldne je krčmar privedel starikavega Japonca. Povedal mu je, da je to lastnik ladje, s katero navadno skrivaj prevažajo ljudi, ki nočejo, da bi jih kdo videl.

Japončev obraz je bil tak, da se ga je Branko prvi trenutek skoraj zbal. Žolta barva kože, ozko izrezane ustnice, žlebičaste oči, ki so prodirale človeku do dna — vse to je kazalo na zvitost in prekanjenost, morda še več.

Dvome, ki so se mu zbudili, je hotel Branko takoj povedati svojemu gostitelju, toda ta, kakor bi bil uganil, kaj misli reči, je sam prišel z besedo na dan.

„Ne zaupate mu prav, kaj?“ se je zasmejal. „Nič se ne bojte! Li-King je sicer na zunaj videti kakor človek, ki ne zbuja zaupanja, toda v resnici je drugačen. Jaz ga poznam že dolga leta in vam to lahko potrdim. Kaj ne, Li-King?“

„Gospod to sam videti,“ se je odrezal Japonec v polomljeni ruščini in se zvito zasmejal. „Kam iti?“ je pristavil.

„Kakšno barko imaš?“ ga je vprašal Branko, kakor bi bil preslišal njegovo vprašanje.

„Li-King imeti džonka,* zelo, zelo velika džonka. Peljati lahko konec sveta.“

„Peljal naju boš v Britansko Indijo, v Kalkuto. Pripravi ladjo. Odpeljemo se še to noč. Popoldne se vrni, da se dogovorimo o uri odhoda in ceni. Velja?“

Japonec ni odgovoril. Samo priklonil se je globoko kar se da in izginil po stopnicah.

Branko se je med tem lotil zelo kočljivega vprašanja. Preračunal je, da denar, ki ga imata s seboj, ne bo zadoščal za pot, zato se je moral pobrigati, da bo prodal kak drag kamen in tako prišel do denarja, ki ga bo potreboval. Hotel je to opraviti še tu, tem bolj, ker bi bilo v Britanski Indiji, kjer na tujce zelo pazijo, sumljivo prodajati drage kamne. Prav gotovo bi ga prijeli in preiskali, in potem —

* Džonka je japonska jadrnica.

Zaupno se je obrnil na krčmarja.

„Vidim, da ste poštenjak,” mu je rekel. „Vse vaše zasluge vam bogato poplačam.”

Mislil je, da je dobro začel, toda z začudenjem je moral ugotoviti, da je cigan samo hladno odkimal.

„To niso bile usluge,” mu je mirno rekel, „to je bila moja dolžnost. „Dokler sta pri meni, sta mi dobrodošla gosta. Denarja pa od vaju ne vzamem niti kopejke.”

„Zakaj ne?” ga je začudeno vprašal Branko.

„Ker bi se s tem pregrešil proti naši zvezi,” je odvrnil krčmar. „Človek, ki je rešil katerega naših, lahko razpolaga z mojim premoženjem, sploh z vsem, kar imam.”

„Je že vse lepo... toda...”

„Nič ugovorov,” je odločno odvrnil krčmar. „Če imate še kake želje, mi jih samo povejte. Rad vam bom ustregel, če bo le v mojih močeh. Ali potrebujete denarja?”

„Denarja? Da in ne. Naj vam povem. Nekaj dragih kamnov imam in bi tega ali onega prodal. Hotel bi pa dobiti draguljarja, ki ne bo poskušal izrabiti moje denarne stiske in izsiliti dragulje za vsako ceno. Ali poznate katerega?”

„Ne bo vam težko pomagati,” je odvrnil krčmar. „Dve hiši odtod ima svojo trgovino star draguljar, ki je pošten od nog do glave. Čakajte, takoj ga pokličem!”

Pomignil je hlapcu in ta se je res kmalu vrnil z debelim možičkom, ki se je urno prizibal po stopnicah.

Branko je zjutraj, ko je vstal, vzel iz možnjčka, ki ga je nosil privezanega okrog vratu, tri demante. Čeprav je izbral najmanjše, so bili vendar vsi večji od lešnika.

Pokazal je enega, Draguljar, ki je pri besedah „nekaj majhnih demantov” mislil, da bo res videl kako malenkost, je od presenečenja široko odprl usta in jih pozabil zapreti.

„To pravite, da so majhni kamni,” je rekel ves presenečen in vzel demant v roko. „Človek božji, vsak med njimi je veliko premoženje. O meni pravijo, da imam v zalogi samo izbrano kamenje, pa česa takega nimam.”

Obrnil ga je proti luči, da se je zasvetil v tisočerihih žarkih, ki so se lomili in se kresali kakor iskre.

„In kako umetniško je izbrušen,” je dodal, ko si ga je ogledoval. Kar utrgati ni mogel pogleda z njega. „In to naj bo majhen kamen,” je ponovil.

„In barva,” je še rekel. „Tako lepega še nisem videl, da vam po pravici povem. Ta

Veselo presenečenje

za vse naše čitatelje brez izjeme bo naš novi ljubezenski roman, ki ga začnemo prav kmalu prinašati. Prepričani smo, da vam bo prav tako ugajal kakor „Srce v okovih”, ki zdaj dozoreva v svoja najzanimivejša in najpretrpljivejša poglavja.

rahla sinjina ga še bolj podraži. In ta kamen je na prodaj?”

Branko je pokimal. „Koliko mi daste zanj?”

„Toliko denarja, da bi vam ga plačal, nimam,” je žalostno odkimal draguljar. „Sedemdeset tisoč jenov* je med brati vreden. Med brati, vam rečem. Če bi ga kdo iskal, bi dal zanj še več.”

„Sedemdeset tisoč jenov!” je vzkliknil Branko. Kar verjeti ni mogel, da je to mogoče. „Sedemdeset tisoč!” Da je demant dosti vreden, je vedel, da pa je vreden toliko, se mu še sanjalo ni.

Kakor v dremavici je še slišal draguljarjev glas, ki je nadaljeval:

* Jen je japonska denarna enota in je vreden okrog 28 dinarjev.

„Silno rad bi ga kupil. Šestdeset tisočakov bi vam dal zanj, toda toliko denarja nimam v blagajni. Ali bi lahko nekaj dni počakali?”

„Kako dolgo?”

„En teden, morda deset dni.”

„Ne, tako dolgo ne morem,” je Branko odkimal. „Odpotovati moram. Koliko denarja pa imate?”

„Komaj štirideset tisoč...”

„Štirideset tisoč? Naredila bova drugače. Za kamen bi dali šestdeset. Dam vam ga za pet in petdeset. Velja?”

„Velja,” je vzkliknil draguljar presenečeno. „Z vami se da trgovati. Samo zastran denarja je malo nerodno.”

„Naredila bova, da bo prav. Vi mi prinesite štirideset tisoč jenov. Za ostali znesek napišite dve zadolžnici. Eno na ime krčmarja, eno na ime mladega moža, ki je z nami.” Pokazal je mladega cigana. „Vsaka se bo glasila na sedem tisoč pet sto jenov. To vama bo za nagrado,” se je obrnil k njima.

„Ne smem vzeti denarja,” se je prvi oglasil krčmar. „Od tebe ga ne smem vzeti.”

„Tudi jaz ne,” je kakor zvest odmev pristavil mladi cigan.

„Čakajta malo!” se je zasmel Branko. Kdo vama bo dal denar?”

„Vi!”

„Ne, dal vama ga bo draguljar, ki bo na vajini imeni napisal obveznici. Od njega ga bosta prejela, ne od mene.”

„Je že res, toda...”

„Od njega bosta prejela denar, ne od mene,” je trdovratno ponovil Branko. „Zame je stvar opravljena. Vajina vest bo čista...” je dodal in se nasmehnil.

Potem se je obrnil k draguljarju in mu naročil, naj prinese denar.

Pet minut nato je dragulj menjal lastnika. Branko se je oddahnil od misli, da je njegova listnica polna tisočakov.

Šestindvajseto poglavje

POSLEDNJI OPRAVKI

Zdaj, ko sta bila Branko in Mitja založena z denarjem, jima je ostalo samo še to, da dobita kakršnekoli dokumente, ki bi jima olajšali pot proti domu. Krčmar, kjer sta stanovala, jima je nasvetoval, naj se obrneta na angleški konzulat. Pol ure nato sta že stala v čakalnici.

Konzul, prijazen mož, ju je takoj sprejel. Branko je v slabi angleščini povedal, da je begunec, ki bi se rad vrnil v domovino, in ga je prosil, naj mu pomaga s potnim listom, ki mu bo dovoljeval bivanje v Britanski Indiji. Pokazal mu je svoje vojaške dokumente, ki jih na vso srečo na dolgi poti ni izgubil. V kratkih besedah mu je povedal, da sta se pretolkla skozi Sibirijo. Tedaj ga je konzul prekinil.

„In ta mladi mož, ki je z vami? Ali je bil tudi on vojni ujetnik?“

Branku je postalo vroče. Na to vprašanje ni pomislil. Toda hitro se je izmazal.

„Tudi,“ je potrdil. „Moj sluga je bil, toda ko so ga ujeli, so mu pobrali vse listine. Ali ne bi tudi zanj lahko kaj storili?“

Konzul je pritisnil na zvočnik. Malo nato jima je prinesel tajnik dva potna lista.

Ta pot je bila torej srečno opravljena. Ostalo je le še eno — dogovor z lastnikom ladje, ki ju bo odpeljala od tod.

Stari Japonec je prišel že zgodaj popoldne. Hitro so se pogodili, da bo za vožnjo računat dva tisoč jenov. Branko mu je naročil, naj okoli polnoči pripravi ladjo in pride ponj.

Hotel se je posloviti od mladega cigana, ki ju je spremljal na zadnjem koncu poti, toda ta je uporno vztrajal, da ne odide, dokler ne bo

Kolinska

TVORNICA CIKORIJE

O KUSNA IN ZDRAVA je KOLINSKA KAVA!

videl, da sta v varnem zavetju ladje.

Popoldne sta se Mitja in Branko pripravila na pot. Ker se nista hotela kazati po mestu, je namestu njiju opravil vse nakupe cigan. Ko je legel večer na zemljo, sta bila pripravljena.

Zdaj, ko nista imela nobenega opravka več, se ju je lotila nestrpnost. Čakala sta trenutka, ko se ločita od te dežele, kjer sta prebila toliko žalostnih, pa tudi veselih ur, toda ta trenutek ni hotel priti. Leno so se pomikale ure. Nikakor ni hotelo biti polnoči. Branko je ves čas stal ob oknu in čakal, kdaj se od daleč skrivoma prikaže postava starega Japonca, toda ni ga hotelo biti.

Potem je prišel čas. Nekje v daljavi je bila ura in tisti trenutek so se odprla vrata v veži. Japonec je javil, da je vse pripravljeno. Prisrčen stisk roke s krčmarjem in vzela jih je noč.

Mladi cigan je nekaj prtljage že podnevi odnesel na ladjo. Tako so imeli zdaj s

seboj le nekaj malenkosti, da niso zbujali pozornosti. Konje je Branko podaril ciganu. Po skritih ulicah jih je Japonec vodil proti pristanišču. Kmalu je ležalo pred njimi, tiho, pokojno. Nikjer ni bilo čuti glasu, ki bi bil motil tišino. Tudi razsvetljeno ni bilo na kraju, kamor so šli oni. Le v daljavi so se izmenoma prižigale in ugašale luči svetilnikov.

Čeprav ni bilo nikjer čuti nevarnosti, je bilo Branku vendar tesno pri srcu. Kar verjeti ni mogel, da bi se mogel ta beg posrečiti na tako enostaven način. Nekaj mu je reklo, da se bo še nekaj zgodilo, preden jim bo Vladivostok izginil izpred oči.

Prišli so na pomol in Japonec je postal. „Počakajte malo, da grem naprej pogledat!“

Odšel je in se kmalu spet vrnil z vestjo, da je vse v redu. V temi so tipali naprej in se skrivali za kljuni nestetih ladij, ki so se ob pomolu stiskale druga k drugi. Končno je Japonec obstal pred eno izmed njih.

„Evo moje barke,“ jim je rekel.

Pristavil je lestev in prvi zlezal na krov. Za njim je šel Branko.

Z Mitjo sta nesla svoje stvari v trebuh ladje in ko sta se vrnila, je Japonec s svojim mornarjem že razvijal jadra. Stopila sta na rob ladje in poklicala cigana.

„Zdaj sva na varnem,“ mu je rekel Branko. „Zdaj greš lahko mirne duše k poglavarju in mu poveš, da sva odpotovala brez vsake nezgode. In pozdravi ga!“

Japonec je med tem že dvignil sidro. Ladja je bila pripravljena na odhod.

Branko je že hotel poslednjič vikniti v slovo, tedaj pa je nenadoma z grozo opazil, da so se iz teme v bližini izluščile neke sence.

„Stojte, policija!“ je zavpil ukazovalen glas.

Cigan se je naglo obrnil in odskočil. Pobegnil bi bil, da ga ni tedaj eden izmed policistov pograbil za suknjič.

„Izgubljen je,“ si je šepnil Branko. Vedel je, kako dela rdeča policija z jetniki. Po bliskovo je segel v žep za pasom in potegnil revolver.

V temi je videl obrise dveh ljudi, ki sta se ruvala. Pritisnil je na petelin in sprožil slepo v zrak. Pomeriti ni mogel, ker se je bal, da ne bi zadel nepravca.

Votlo je zabobnel strel. Moža sta se prestrašila in se spustila. Kakor bi se bil vdrl v zemljo, je eden od njiju izginil v temo. Dva, trije so planili za njim. Iz njihovih kletvic je spoznal, da ga niso dobili. Cigan je bil rešen.

Šele tedaj se je Branko zavedel, v kakšni nevarnosti je. „Požurita se,“ je zaklical Japoncema.

Ladja se je jela počasi odmikati od brega. Branko in Mitja sta se skrivala za jamborom in neprestano streljala proti bregu, odkoder so se že tudi jeli oglašati prvi streli. Eden je oprasnil Mitjo po licu, toda brez škode.

Preden sta izstrelila vse naboje, so bili zasledovalci že tako daleč, da se jim ni bilo treba več bati.

V lahнем vetriču je barka zdrsnila na valovih.

Kmalu je bila že daleč, daleč sredi morja.

Sedemindvajseto
poglavje

V NEVIHTI

Jutro.

Dvanajsti dan že teče, kar sta Branko in Mitja na ladji, ki jo vodi stari Japonec. Vetrer je ugoden in barka drsi ko puščica proti jugu, kamor sta namenjena. In varno se vozita kakor bi bilo morje njuno. Niso še srečali ladje, ničesar. Japonec je spreten mornar. Vsak košček morja pozna, dobro ve, kje druge ladje ne vozijo.

Branko je jel počasi dobivati zaupanje vanj. Tudi Mitja. Ubogi fant! Prve dni vožnje, kakor da se je šele zavedel, da gre v tujino. Otožen je postal, zamišljen in nič ga ni moglo razvedriti. Zdaj se je počasi opomogel. Spet postaja njegov obraz veder, vesel. Branko ga opazuje in je zadovoljen. Vere v samega sebe mu vlija. Pripoveduje mu svojo zgodbo, ki je Mitja doslej še ni čisto poznal.

Ob tem pripovedovanju se Branku spet zbude vsi stari spomini. Spomni se reči, ki dozda nanje še mislil ni, pomisli na reči, ki ga še čakajo. Kako naj nastopi, kako naj pride, kako naj vse izvede, da svojega načrta ne pokvari? In — ali ga sploh že ima! Le nekaj ve — čim prej mora priti domov, in poiskati mora Kregarja, ne — najprej mora videti njo, Zoro. Njej mora biti namenjen njegov prvi korak. In njegovemu otroku, če živi. In k očetu mora iti, povedati mu, da je še živ, da so bile vesti, ki so mu jih najbrž prinesli, grda laž, ki jo bo zdaj maščeval...

Tako se je posloobil v svoje misli, da je skoraj pozabil

na Mitjo, ki je sedel zraven njega na krovu. Šele nenaden pretres lačje ga je zbudil. Vstal je, stopil k jamboru in se nanj naslonil. Toda tudi tam ga ni strpelo. Vrnil se je na sprednji del ladje, se zazrl v valove, ki jih je lačja rezala, da so se penili kakor mleko. In zadaj je ostajala široka brazda, ki se je izgubljala v daljavi.

Japonec jima je povedal, da so prejšnji dan jadrili kakih dvajset kilometrov od Šanghaja. To bi bila približno petina poti do Kalkute. Torej še kakih petdeset dni, da pride do prve postaje na poti v domovino. Hvala Bogu, odondod pojde hitreje.

Nestrpen je. Čeprav beži ladja, se mu zdi, da se niti ne premakne. V nestrpnosti si grize ustnice. Dan za dnem poseda na palubi, gleda okrog sebe. Povsod samo morje. Le časih se za kako uro pokaže čisto daleč na obzorju med meglami suha zemlja. Toda kmalu izgine in spet je okrog njega samo morje, morje.

Drugi dan se je morje pomirilo, komaj toliko vetra je bilo, da je malo izbočil jadra, in ladja se je bolj počasi pomikala naprej. Branko je gledal Japonca, ki je stal ob krnilu. Na njegovem čelu je opazil gube, ki so jasno izdajale, da je bil stari mornar v skrbeh. Vprašal ga je, zakaj.

„Vreme mi ne ugajati,“ je zagodrnjal starec.

„Zaradi vetra?“

Japonec je pokimal.

„Premalo vetra. Bojim nevihta.“

„Ali se ne moremo zateči na obalo?“ je vprašal Branko.

„Tujec ne poznati nevihta. Hitro priti. Preveč hitro.“

Branko je komaj razumel, kaj je hotel starec reči s temi besedami. Spomnil pa se je, da je nekoč čital o morski nevihti, ki pride tako nenadoma, da ji ni mogoče ubežati. In ob obali je še bolj nevarno, če se ne zateče v kak skrit zaliv.

KLOBUKI

PREOBlikOVANJE
POPRAVILA

ŽALNI
DAMSKI
OTROŠKI

ANA ŠULC

LJUBLJANA

VOŠNJAKOVA 4

Kmalu je tudi sam začutil, da se nekaj pripravlja. Zrak je kar naenkrat postal vroč, da ga je skoraj dušilo, in ko ga je vdihaval, se mu je zdelo, kakor da vdihava samo go-sto soparo. Daleč na obzorju je zagledal majhen oblak, ki pa se je čedalje bolj bližal in kmalu zakril pol neba.

„Zvijmo jadral“ je vzkliknil Japonec in ga potegnil za sabo. Z mrzlično naglico so to opravili. Potem je nenadoma potegnil veter, da se je ladja zazibala in je Branko skoraj izgubil ravnotežje.

Drobni valovi, ki so se prej igrali z ladjo, so postajali čedalje večji, butali so ob bok ladje, kakor bi hoteli prevrniti drobno orehovo lupino, ki jim je bila izročena na milost in nemilost.

Še enkrat se je Branko ozrl proti nebu. Črni oblak ga je že skoraj zakrival in čedalje temneje je postajalo. Le še na zapadu se je svetlikal kos nebesne sinjine.

„Zdi se mi, da bo nerodno,“ se je obrnil k Mitji.

Ta je samo pokimal. „Rad bi imel, da bi bilo že mimo,“ je dejal čez nekaj časa.

„Saj se še pričelo ni,“ je rezko dejal Branko.

Kakor bi bile te njegove besede izzivanje, se je nenadoma na nebu utrgal blisk in šinil preko vse zapadne strani neba, da je bila kakor v ognju. Oglušujoč grom jih je

pretresel. Plaho sta se stisnila k jamboru.

Na krmi ladje je stal stari Japonec in mirno obračal krmilo.

*

Čedalje pogostejši so bili bliski, ki so se trgali z neba. Bilo je kakor ogromno ognjeno žrelo, ki se je vsak trenutek znova odpiralo in sipalo ogenj na zemljo. Vmes pa so bili trenutki, ko je vladala neprodorna tema. Valovi so postajali čedalje močnejši, že so pljuskali čez rob ladje. Le

ZA ŽALNE DNEVE

PRIPOROČA

ZALOGO KLOBUKOV

MODISTKA

MINKA HEUFFEL

LJUBLJANA

GLINCE VII/45

POPRAVILA TOČNO

IN CENO

malo je manjkalo, da niso nekajkrat odnesli Branka in Mitje, ki sta se krčevito stiskala k jamboru.

Potem se je nenadoma vsul dež, kakor bi se bile odprle vse nebeške zatvornice. Lilo je v potokih. In vmes je šviljal vihar in premetaval ladjo.

Spet je posvetil nov blisk. Branko se je ozrl proti krmi, kjer bi bil moral stati Japonec, toda ni ga bilo tam.

„Kje je Japonec?“ je pri-dušeno vzkliknil Mitji, toda njegov glas se je izgubil v gromu.

Nenadoma ga je obšla neizrekljiva groza. Če je Japonec padel z ladje, potem so

izgubljeni. Njegov mornar ni vaje krmarjenja in ne pozna nevarnih morskih ožin, o katerih jim je stari Japonec dostikrat pravil.

Hotel je svojo bojazen izdati Mitji, toda ni mogel. Grmenje niti za trenutek ni ponchalo. Potem se je nenadoma oddahnil. V soju bliska je opazil na tleh zgrbančeno postavo, ki se je bližala jamboru. To je bil Japonec! Niso ga odnesli valovi. Čedalje bliže prihaja, že je pri jamboru, že se ga je oprijel in stoji zraven njega, obraz v obraz.

Skozi grmenje vjame nekaj besed.

„... zlomljeno... poguba... utonil.“

Čeprav so besede zmedene, razume njih pomen.

Krmilo se je zlomilo, izročeni so pogubi. In Japončev pomočnik je utonil.

Strese ga.

Če pravi to mornar, ki mu je morje dom, ki je vozil po njem, odkar se zaveda, da živi, potem so res izgubljeni. Potem je ni moči, ki bi jih rešila.

Nov sunek vetra. S truščem se je jambor prelomil in toliko, da so se mu umaknili.

In še en sunek vetra. Ladja se je obrnila, kakor bi ji bil nekdo izpodnesel ožoro, začutili so udarec, ki jih je vrigel na tla, potem jih je zalil ogromen val.

Še nekaj krikov groze, strahu pred smrtjo — — —

Moderna serenada

Strokovnjak

„Vidiš, tistole tam je Veliki voz.“
„Keliko bo neki imel konjskih sil?“

HUMOR

Uslužna priroda

Potnik sreča v pragozdu starega farmarja, ki sedi na parobku in žveči gumi. „No, kako vam gre?“ ga vpraša.

„Dobro,“ odvrne farmar, „prej sem hotel posekati nekaj dreves, pa je pridivil vihar in jih namestu mene podr.“

„Sijajno!“
„In blisk je zanetil suho dračje, ki sem ga mislil požgati.“

„Imenitno! In kaj mislite zdaj?“
„Zdaj samo še čakam potresa, da bo namestu mene izkopal krompir.“

Univerzalno sredstvo

Angleški zdravnik na ladji je zave boleznih zapisoval kot zdravilo morskovo vodo. Za revmatizem, želodčne bolezni in žolčne kamne. Za morskovo bolezen, srbečico in zatekle noge. Morskovo vodo, morskovo vodo! Ni čuda, da se je moštvo na njegovi račun dostikrat smejalo.

Nekoč pa je bila huda nevihta in velik val je zdravnika pomedel s krova. Mornar, ki je čul, kako je štrbunknil v vodo, je zaklical tovarišem:

„Na pomoč! Naš gospod doktor so padli v svojo apoteko!“

*

Kaj je to? Tuli, če ga pa primeš, te pomoči.
Morje ob nevihti.

Prijavnica

Peter Ocepek pride s kmetov v mesto in prenoči v hotelu. Prijavnico izpolni takole:

Ime: Peter Ocepek.

Rojen: Da.

Posel: Gre slabo.

*

Oče pripoveduje svoji mali hčerki pravljico o Pigmalionu in Galateji. Otrok pazljivo posluša, ko mu oče pripoveduje, kako je Pigmalion ustvaril kip z dletom, kako se je vanj zaljubil in kako je zaradi njegove ljubezni kip oživel. Ko je oče s pravljico pri kraju, opazuje otroka, kaj bo na to odgovoril.

„Oče,“ se po dolgem razmišljanju oglasi hčerka, „kaj pa je potem Pigmalion napravil z dletom?“

Malo nerodno

Berač (pred vrati ordinacijske sobe): „Oh, morda bi imel gospod zdravnik zame kake ponošene hlače?“

Postrežnica: „Nak, to pa ne bo šlo. Gospod zdravnik je namreč gospodična.“

Na oddihu

„Gospod Kvas je odpotoval,“ pove Mina obiskovalcu.

„Na oddih?“

„Ne — je žena z njim!“

Doslovno

„Ne, gospod Kveder, moja hči ne bo nikoli vaša!“

„Saj je za hčer tudi ne želim, temveč za ženo!“

Slovo

On: „Dobro se imej, in če ti bo ugajalo...“

Ona: „...ti pišem!“

On: „...in če si kaj pozabila...“

Ona: „...ti brzojavim!“

On: „...in če ti denarja zmanjka...“

Ona: „...ti pa telefoniram!“

Postrešček

Da je še zmeraj na svetu dosti prvovrstnih postreščekov, sem spoznal letos na počitnicah.

Pridem poleti v manjše mesto in ker mi je bil kovčeg pretežak in hotel predaleč, sem poklical postreščka, ki je čakal pred postajo. Vzdigne kovčeg, potem pa ga takoj spusti in mi reče: „Kaj ne gospod, da ga boste nesli nekaj trenutkov sami? Samo toliko, da spravim svojo pipo v red.“

Ker sem sam strasten kadilec in vem iz izkušnje, kako si časih človek zaželi kajenja, vzamem kovčeg in ga začnem nesti. Postrešček koraka zraven mene in najprej iztrka pipo. Ta pa noče vleči, zato vzame nož in začne z njim strgati po njej. Ko je končno vse v redu — med tem sva prišla že precej daleč — opazi, da je tudi cev zamašena. Po-

časni privleče iz žepa kos žice in začne cev temeljito čistiti.

„Tako,“ pravi, „zdaj bo vsaj vlekla!“

Ko jo hoče nabasati, opazi, da nima nič tobaka. Skoči torej v najbližjo trafiko, jaz pa grem med tem s kovčgom naprej. Ko je končno pipo našgal in nekajkrat krepko potegnil, sva prišla ravno do hotela.

„No, vidite, gospod,“ mi reče, „tako bi bila ta reč s kovčgom opravljena. Trideset dinarjev dobim.“

Dam mu jih, čeprav s precej kislim obrazom. Pa me užaljeno pogleda in reče: „In napitnina?“

Trdna družina

Naša perica bo imela drugi mesec 75 let.

„Za ta leta ste pa neverjetno močni,“ ji rečem.

„Saj tudi ni čuda, gospa. V naši rodovni vsi dolgo žive. Moj brat jih je bil že lani 77, moji sestri pa bi bilo ob malem Šmarnu 80!“

„Kdaj pa je umrla?“

„Koj po rojstvu,“ meni ponosno.

*

„Ali je gospod Slavec doma? Račun imam...“

„Ne, moj mož je šel v mesto.“

„...ki bi ga rad poravnal...“

„Čakajte no, takoj pokličem moza!“

Politično

„Neža,“ pokliče milostljiva. „Danes opoldne bodo trije gostje na kosilu.“

„Prav, milostljiva,“ se prikloni kuharica. „Ali milostljiva žele, da gospodje še kdaj pridejo — ali ne?“

Zlobno

„Z Viktorjem si se zaročila? Ali ti je povedal, da sem mu prejšnji mesec dala košaro?“

„Nekaj je namignil — dejal je, da je zadnjič doživel veliko srečo!“

Rendez-vous

„...torej jutri natanko ob 6. uri zvečer,“ mu ona določi sestanek.

„Hvala, srček,“ se razveseli on. „In kdaj prideš ti?“

Med zakonci

„Kako se tvoja žena počuti v letovišču?“

„Imenitno — pa mi je te dni vendarle pisala, da se takoj vrne, kadar mi postane dolgčas po njej.“

„In kaj si ji odgovoril?“

„Srček,“ sem ji pisal, „danes so preslabi časi, da bi tako dolgo ostala.“

*

„Vaš Milček je pa cel oče, gospa Kadivčeva!“

„Ne, veste, to pride od tega grdega vremena. Drugače pa je jako zal fantek!“

Urejuje Boris Rihteršič

Kako sem prišel k filmu

Napisal Maurice Chevalier

Nikdar se nisem prav baval z mislijo, da bi presedlal z odra na platno. Nemi film me ni navdušil, ker sem vedel, da brez glasu ne bi uspel. Nekoč pa bi se bil skoraj izneveril tej odločitvi. Obiskal me je namreč ameriški filmski producent Irving Thalberg s svojo dražestno ženo Normo Shearer. Oba sta me nagovarjala, naj se nikar ne branim filma, in tako sem se odločil, da so napravili z menoj nekaj poskusnih posnetkov. Bila sta z uspehom navdušena. (Med nami — jaz tudi). Thalberg me je hotel takoj angažirati, toda plača, ki mi jo je ponudil, ni bila niti tolikšna, kolikor sem dobival v „Casinu de Paris“, kjer sem takrat nastopal. Odklonil sem in sem si mislil: „Dragi Maurice, vse kaže, da Hollywooda ne boš videl...“

To se mi ni zdela niti taka nesreča. Prišlo pa je drugače.

Kmalu nato, ko me je Fairbanks prepričeval, da ni prav, da sem proti filmu tako ravnodušen, in je trdil, da bi mi ves svet ploskal, če bi me videl, je prišel v Pariz Paramountov ravnatelj Jesse L. Lasky. Sporočil mi je, da bi me rad videl na odru. Povabil sem ga v „Casino de Paris“ in obiskal me je v garderobi.

Najino prvo srečanje je bilo precej mlačno. Saj sem že davno prejel nehal misliti na Ameriko!

Lasky pa je bil drugih misli. „S takim petjem si v filmu napravite ime“, mi je jel zatrjevati. „Rad bi čul, kako sprejme vaš glas mikrofona. Dosti časa nimam. Pojutrišnjem se vrnem v Ameriko. Če hočete, da bi preizkusili, morate priti takoj v atelje.“

„Ni treba“, sem mu rekel in mu povedal, da imam še stare poskusne posnetke.

Bilo je ob desetih zvečer in zvočec v moji garderobi je javljal, da je odmora konec in da moram spet nastopiti. „Okličite Paramountove ljudi, da pridejo v moje stanovanje. Opolnoči, ko bom prost, vam lahko pokažem te posnetke.“

To mu je bilo všeč. Stresel mi je roko in se zasmeljal. „Vi ste tič, Chevalier. Po predstavi vas z avtom počakam. Potem si stvar ogle-dava.“

Če bi zdaj rekel, da sem mirno odžiral zadnji kos svoje vloge na odru, bi lagal. Srce mi je precej divje razbijalo. Videl sem v loži moža, od katerega je bila odvisna moja filmska usoda, in večkrat mi

je prišlo na misel, kako lepo bi bilo, če bi se vse dobro končalo.

Opolnoči si je Lasky s svojim spremstvom ogledal poskusne posnetke. Ob pol dveh sem imel že pogodbo v žepu.

Mesec nato sem se odpeljal v Ameriko. Prvi film, kjer sem nastopil, se je imenoval „Pariška pesem“. Potem je prišla „Ljubavna parada“, „Velika luža“, „Paramountova parada“ in „Mala kavarna“. Letos sem igral v „Smehtjajočem se poročniku“, kmalu pa me boste lahko gledali v „Veselem mušketirju“ in v najnovejši komediji „Eno uro s teboj“.

Foxove novosti

Fifi d'Orsay, mlada pikantna filmska igralka, je odigrala svojo najnovejšo vlogo v filmu, ki se bo imenoval „Afriške noči“. Tu igra mlado pevko, ki se je zaljubila v tihotapca z orožjem, katerega so francoske oblasti osoočile na smrt. Film z izredno plastiko kaže življenje v Maroku.

*

Kaj je močnejše? Ljubezen ali sovraštvo? Ta problem je bil že od nekdaj vodilna misel mnogih filmov. Obdeluje ga tudi novi Foxov film „Renegati“ („Ubežniki iz legije“). Kaže nam ljubezen zapeljive Murne Loy do bivšega častnika, ki ga igra znani igralec Warner Baxter. Nekega dne častnik izgine in čez dolgo se oba spet dobita v Afriki, kjer je Baxter častnik tujske legije. Toda namestu ljubezni je zdaj v njunih srcih sovraštvo. Želja po maščevanju jima izpolnjuje vse življenje. In kako daleč je to sovraštvo naraslo, nam kaže prizor, ko mlada zapeljivka smrtno ranjenega častnika poljubi in obenem sproži nanj smrtni strel.

*

Znana drama Madžara Franca Molnárja „Liliom“ je predelana v

WILLIAM
HAINES

NORMA
SHEARER

film. Glavni vlogi igrata Charles Farrell in Estelle Taylor. Časopisje poroča, da je film izredno uspel in v razmerju z dramo dosti pridobil na globini.

*

Spet je film postal vzrok zaro-ke. Foxov igralec Franck Albertson in simpatična igralka Maureen O'Sullivan, ki sta igrala v filmu „Pomislite leta 1980!“, sta se zaročila.

*

Veseli osvojevalce ženskih src Victor McLaglen, novi partner Marlene Dietrich, je nedavno odigral filmsko tragikomedijo „Za ženske živim“. Ta film je parodija na razmere v Srednji Ameriki, z vsemi operetnimi revolucijami in otroškimi zapletki. Njegova partnerica je temperamentna Mona Maris.

*

Pred meseci umrli filmski igralec Milton Sills je pred svojo smrtjo dovršil dva filma, ki sta prišla zdaj k nam. Prvi je „Morski volk“, čigar vsebino smo že prinesli, drugi pa se imenuje „Srca v megli“.

„Žena vsakogar“

Norma Shearer je dobila pred kratkim nagrado „Akademije Umetnosti“ v Los Angelesu za svoj film „Žena vsakogar“. Ta nagrada je bila priznanje za najbolje odigrano vlogo v sezoni.

Film rešuje zelo težak problem.

Ljubezen... zakon... sreča... obletnica poroke... in takrat grenko spoznanje, da jo človek, ki ga ljubi, vara... želja po maščevanju, ker hoče moderna žena vrniti milo za drago... prvi ljubimec, možev najboljši prijatelj... drugi ljubimec... tretji ljubimec... ločitev zakona... spet nov ljubimec... drug za drugim... a mož, ki je svojo ženo nekoč tako zelo ljubil, si išče pozabljeno v pitju in pri drugih ženskah...

Oba sta grešila, oba sta na krivi poti... ali lahko spet začneta novo skupno življenje? To je problem, ki ga poskuša ta film rešiti.

Pravijo, da je to doslej najboljša vloga Norme Shearer. Njeni partnerji so Chester Morris, Conrad Nagel in Robert Montgomery. Film je režiral Robert Z. Leonard.

Trinajst filmov Grete Garbo

Kar je Greta Garbo v Ameriki, je napravila trinajst filmov, ki so ponesli njeno slavo po svetu. V teh trinajstih filmih je imela Greta Garbo devet partnerjev, ki so bili tudi deležni dela njene slave. Zadnji, ki se je v njenem filmu pojavil, je mladi Robert Montgomery, ki je pred nedavnim podpisal kot „star“ dolgoletno pogodbo.

„Morala ženske“

Ali dopušča ženska morala, da živi v svobodni ljubezni, če bi zakon uničil njeno karijero? To vprašanje si je dal novi Metrov film, ki nam slika življenje velike švedske pevke Jenny Lind, imenovane „švedski slavček“.

Jenny je mislila, da mora na gornje vprašanje odgovoriti ne, in da svojim čuvstvom ne sme popustiti, toda Paul, mladi skladatelj je bil drugega mnenja. In zato sta se morala raziti, čeprav sta se tako ljubila — toda ne za dolgo, ker ženska mora slediti glasu svojega srca. Usoda pevke se je obrnila, nad njo je prišlo spoznanje in poiskala je njega, ki jo je ljubil.

Grace Moore, ki igra vlogo pevke, je za nas novo ime, toda o njej lahko rečemo, da je med ženskami

WILLY FRITSCH (Ufa)

to, kar je Tibbett med moškimi. Tudi ona je članica newyorške „Metropolitank“ in dobiva pri Metru isto plačo kakor Tibbett. To je najboljši dokaz, da mora biti odlična pevka. Upamo, da bomo njen film videli tudi pri nas.

Nov planinski film

Režiser dr. Arnold Fanck je napravil nov planinski film „Beli vrhovi“ z znano igralko Leni Riefenstahlovo in svetovnim mojstrom smučanja Hannesom Schneiderjem.

Že v začetku letošnjega leta je šel dr. Fanck z aparati in osobljem v Alpe. Njegovo navdušenje za sport in ljubezen do prirode so bili začetniki ideje za ta film. Med igralci je razen Leni Riefenstahlove in Schneiderja, ustanovitelja arlberske šole za smučanje, še skupina 40 „belih vragov“, najboljših mednarodnih smučarjev.

Vsa ta imena jamčijo, da je film dober in da bo med sportno publiko zbudil zaslužen zanimanje. Kdaj pride v Ljubljano, nam še ni znano.

Doma, v družini

Nekaj osnovnih pojmov

Okus in redilnost močnatih jedi sta največ odvisna od njih glavne sestavine, moka. Morda veste, da je najredilnejše v pšeničnem zrnu njega jedro, ki je najmekkejšo. Iz trših plasti pšeničnih zrn dobljeni produkt, ki se imenuje belo pšeno, se potem še enkrat zmelje: iz tega dobimo krušno moko. Trda zunanja plast pšeničnega zrna da sivo pšeno; če ga zmešamo z nekoliko otrobov, dobimo tako imenovani črni kruh. Moka je tem finejša, čim manj ima otrobov. Ker otrobi moko pobarvajo, je torej najfinejša moka med vsemi mokami najbolj bela.

Dobra moka je rumenkasto bela, prijetno diši in ima sladkast okus.

Moka je zelo redilna; ena kila ima nad 3500 kalorij, to je več kakor tolsta govedina, ki jih ima le kakih 3300.

Turščična (koruzna) moka ima kakih 3300 kalorij; vsebuje 66% škroba in okoli 5% tolšče. Pri nas delamo iz nje žgance, v Italiji pa polento, ki ji primešajo koščke jeter in nestrzanega parmezana. Koruza je poleg riža najbolj razširjena ljudska hrana.

*

Sladkor je redilnejši od moke in jajec, ker da 1 kg sladkorja 4000 kalorij, to je nekako toliko kakor mastna gnat, sir ali med.

Razkužila

Zadnjič smo obljubili sestavo nekaterih desinfekcijskih sredstev. Evo jih:

Sublimatova raztopina: 1 g sublimata na 1 l vode. Raztopina je torej 1/1000. — Sublimatove pastile, ki jih dobiš v drogeriji, so rdečkaste, da potem raztopino ločiš od navadne vode.

Karbolna kislina se rabi v 3%ni raztopini, torej 30 g kisline na 1 l vode.

Razredčena krezolna voda. Raztopino napraviš tako, da deneš v posodo 50 g raztopine karbolnega mila in naližeš 1 l vode.

Karbolna žveplena kislina. Dva prostorninska dela surovega krezola zmešaš z enim prostorninskim delom surove žveplene kisline. Potem pustiš 24 ur, drugi dan pa razredčiš to zmes z vodo v razmerju 50 : 1000 (na 50 delov zmesi 1000 delov vode).

Gašeno apno. Sveže žgano apno deneš v posodo, kjer je vode

nekako pol toliko kakor apna. Nastane kemični proces, temperatura zraste, in napravi se kalcijev hidroksid ali po domače gašeno apno, ki služi kot razkužilo v obliki apnega mleka (zmesi gašenega apna z vodo). Apno mleko je gosto, če je zmešano v razmerju 1 : 5, in redko, če v razmerju 1 : 20.

Klorovo apno mleko se napravi na enak način in v enakih razmerjih kakor apno mleko, samo ne iz navadnega apna nego iz klorovega apna. Napraviti ga je treba tik pred uporabo.

Oranžna hladetina

Potrebščine: 4 oranže, 25 dkg sladkorja, četrt litra vina, 1 klinček, pet žlic ruma, en zavojček dr. Oetker-jeve jedilne želatine „Regina“.

Priprava: Oranže se gori (pokrov) odrežejo; s kavno žlico se izdolbe meso in vsa mokrota ter se olupijo lepo izčistijo. Sladkor, vino, sok vse 4 oranž kakor tudi nekaj naribanih olupov, 1 klinček in 5 žlic ruma se da četrto ure kuhati, vzame nato s štedilnika in potem se prida 1 zavojček želatine. Sedaj se vse dobro premeša in precedi: (zmes mora biti jako čista). Ko se je ohladila, se napolnijo ž njo oranže ter dajo na mrzlo. Pri serviranju se oranže razrežejo na 4 dele.

Za jesen
bogata

izbira klobukov

pri

ALBINI VOLČ

GLINCE VII

Popravila
Preoblikovanje

KAJ PRINAŠA:

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

„Omahljiva devica“

komedija. V glavni vlogi Szöke Szakall.

„Viktorija in njen huzar“,
sliaina komedija s Svetislavom Petrovičem.

„Revizor Haselhuhn“

komedija smeja in grohota. V glavni vlogi Vlasta Burian.

Kino Ideal

„Luči velemesta“

V glavni vlogi Charlie Chaplin in dražestna Virginia Cherrill

„Ljubavni ekspres“

komedija z Georgom Aleksandrom in Dino Grallo.

Filmski drobiž

Znani komponist Franz Lehar sodeluje sam pri svoji filmi opereti „Čar prvega valčka“.
Ramon Novarro in Greta Garbo bosta igrala v filmu „Mata Hari“.

Pred kratkim je bila na Dunaju premijera novega Bressartovega filma „Izlet v življenje“. Njegova partnerica je Charlotte Susa.

Novi film Siegfrieda Arna „Za dolžino nosa“ igrajo v Berlinu kar v 35 kinih.

Znani Jiraskov češki zgodovinski roman „Pasjeglavec“, ki so ga že pred leti napravili kot nemi film, so zdaj posneli v govoreči verziji.

Letos bo Vlasta Burian napravil tri filme. Vse bo režiral češki režiser Mac Frič.

UFA je navzlic veliki gospodarski krizi v Nemčiji izplačala letos 6 odstotne dividende.

Te dni pride k svoji rodbini v Čakovec na obisk znani komik Szöke Szakall.

Kako velik promet imajo kini, nam kaže to, da so v Zagrebu plačali lastniki kinov v avgustu, ko se še ni pričela prava sezona, 1.700.000 dinarjev davkov, med tem ko so vse druge prireditve prinesle samo 750.000 Din.

Marlena Dietrich je podpisala novo večletno pogodbo pri Paramountu. Njen naslednji film se bo imenoval „Sanghajski ekspres“. Režiral ga bo Josef Sternberg, v ostalih glavnih vlogah pa bodo igrali Anna May Wong, Clive Brook in Japonec Sessue Hayakawa.

Kupon 42 film

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kako se imenuje najnovejši film Mauricea Chevalierja?
2. Kdaj je rojena Mady Christians?
3. Kako se imenuje postrežnica Grete Garbo?
4. Katera igralka igra glavno vlogo v filmu „Pustna vila“?
5. Pri kateri družbi igra Anna May Wong?

Za rešitev teh vprašanj razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ,

ki jih razdelimo med deset reševalcev.

Rešitve iz 40. številke so: 1. Pri Metru, 2. Frank Borzage, 3. Paul Dessau, 4. Anny Ondra, 5. Pri Paramountu. Nagrade dobe:

- 5 slik: Božič Marko, Ljubljana;
- 4 slike: Predalič Sonja, Maribor;
- 3 slike: Petrič Saša, Ljubljana;
- 2 slike: Okorn Jože, Ljubljana;

po eno sliko: Rinaldo Milan, Jesenice; Baraga Viktor, Ljutomer; Trebnik Ivica, Ponikve; Breznikar Marta, Petkovci; Zrimšek Lojzka, Kotoriba; Oblak Zdravko, Poljane.

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri v

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

Aleksander Kozić

koncesijonirano elektrotehnično podjetje

Ljubljana

Cesta v Rožno dolino 44

Tel. 30-41

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršitev strokovnjaška. — Cene zmerne.

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglajajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben. „Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pocilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavolčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je približala, mnoge nevolje radi slabega kipeja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj. In v otroški sobi ni ničesar boljše, nego je Oetker-jev pudling s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, pudlinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartlje, torte in pecivo, jajčni konjak. Zavolček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša 1/2 zavolčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbirno izvrstnih predpisov za pripravo enostavnih, boljših, finih in rafiniranih močnatih jedi, šartljev, peciva, tort i. t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinje — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začenicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoj pri vašem trgovcu; ako ne, pošlite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.